

รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

เสนอ

คณะกรรมการบริหาร
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ
สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนาอุดมศึกษา

รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

เสนอ

คณะกรรมการบริหาร
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

โดย

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน	ที่ปรึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ งามศรีโสธร	หัวหน้าโครงการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ศรีประสาธน์	นักวิจัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจรรย์	นักวิจัย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง	นักวิจัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ	นักวิจัย
7. นางเพ็ญศรี ทิพย์สุวรรณกุล	นักวิจัย
8. นางสาวศรีสอางค์ เอี่ยมศิลา	นักวิจัย
9. นางสาวพินดา วราสุนันท์	ผู้ช่วยนักวิจัย
10. นางสาวสรัญญา จันทรชูสกุล	ผู้ช่วยนักวิจัย
11. นางสาวสุกัญญา ทองนาค	ผู้ช่วยนักวิจัย
12. นางทิพวัลย์ ปัญจมะวัต	ผู้ช่วยนักวิจัย

คำนำ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย พัฒนา และให้บริการทางการประเมินผลทางการศึกษา และทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ สทศ. ดำเนินงานในรูปแบบองค์การมหาชน เพื่อให้การบริหารและการจัดการมีความเป็นอิสระ คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 มาตรา 39 กำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน และคณะกรรมการบริหาร สทศ. มอบหมายให้สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนาอุดมศึกษาเป็นผู้ประเมิน

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของ สทศ. สัมภาษณ์ สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง สทนากลุ่มและเยี่ยมชมบุคลากรและสถานที่ เพื่อจัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ สทศ. จึงหวังว่ารายงานฉบับนี้จะสะท้อนภาพการดำเนินงานของ สทศ. ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานของ สทศ. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณประธานกรรมการ และกรรมการบริหาร สทศ. ทุกท่านที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์และร่วมในการสนทนากลุ่ม ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร. อุทุมพร จามรมาน ผู้อำนวยการ สทศ. ที่ให้ความกรุณาเอื้ออำนวยในการเก็บข้อมูล ตลอดจนการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามต่างๆ รวมทั้งบุคลากรของ สทศ. ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลโดยเฉพาะคุณธนาชัย สุนทรอนันต์ชัย และ ดร.ธนันท์ ธนารัษตะภูมิ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์สอบสถานศึกษา รวมทั้งนิสิตนักศึกษาที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำรายงานการประเมินครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

ตุลาคม 2552

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของ สทศ. 2) ประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สทศ. และ 3) ประเมินการพัฒนาคอร์สของ สทศ. และ 4) ประเมินการบริหารงานของ สทศ. ในรอบปี พ.ศ. 2549-2551 โดยใช้วิธีการประเมินแบบผสมผสาน (mixed method evaluation) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากข้อมูลหลายแหล่ง ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลจากเอกสาร แหล่งข้อมูลในเชิงประเมินและแหล่งข้อมูลจากบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านประสิทธิผล

1) การดำเนินงานบรรลุผลตามพระราชกฤษฎีกา การดำเนินงานของ สทศ. ตามภารกิจที่กำหนดในมาตรา 7 8 และ 9 ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งที่ สทศ. ในรอบ 3 ปี บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสอบ O-NET ถึงแม้จะมีปัญหาเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการประกาศผลสอบในปี 2549 แต่ปัญหาดังกล่าวก็สามารถแก้ไขได้หมดจนทำให้การจัดสอบในปีต่อๆ มา ทั้งยังสามารถตรวจข้อสอบและประกาศผลสอบได้เร็วกว่าที่กำหนดไว้ และการเข้าสู่ผลการสอบก็ไม่เกิดปัญหาแต่ประการใด ผลการดำเนินงานตามภารกิจต่างๆ พบว่า สทศ. ได้ดำเนินงานในภารกิจ มาตรา 8 ข้อ 1 และ 2 มากที่สุด

การดำเนินงานของ สทศ. ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งมาจนถึงปีงบประมาณ 2551 แม้จะเป็นเวลาเพียง 3 ปีก็ตาม แต่ก็สามารถดำเนินงานที่เป็นงานระดับชาติที่ยังไม่เคยมีการดำเนินงานมาก่อนในประเทศไทย ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี เป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงอันได้แก่ ผู้เข้าสอบ ผู้ดำเนินการสอบ และผู้ปกครองนักเรียน

2) การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ การดำเนินงานมีการกำหนด วิสัยทัศน์ชัดเจนสามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ โดยแผนกลยุทธ์กำหนดเป็น 11 กลยุทธ์ 11 แผนงาน และ 27 โครงการ ซึ่งผลการดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมาย 22 โครงการ และมีเพียง 1 โครงการที่ยังไม่ได้ดำเนินการ คือ การทดสอบความรู้ภาษาไทยแก่นักเรียน เหลืออีก 4 โครงการดำเนินการได้ บางส่วนระดับคุณภาพของผลการดำเนินงาน สรุปได้ว่าบรรลุผลตามเป้าหมายร้อยละ 81.4 และเกิดผลกระทบจากการดำเนินงาน ได้ส่งผลให้นักเรียนและผู้ปกครองตื่นตัวในการเตรียมตัวสอบ ได้มีการ

สร้างเครื่องมือทดสอบที่มีมาตรฐาน ได้ดัชนีวัดคุณภาพของการจัดการศึกษาแต่ละระดับของประเทศ และนำผลการทดสอบไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านประสิทธิภาพ

1) การทำงานได้ครบถ้วนตามพันธกิจของ สทศ.

สทศ. ดำเนินงานตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติได้ครบถ้วนในทุกภารกิจ แต่มีบางเรื่องที่ยังไม่ได้ดำเนินการ คือ (1) การสอบวัดมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพเพื่อนำผลไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบระดับและการเรียนที่มาจากการศึกษาในระบบเดียวกันหรือการศึกษาต่างระบบ (2) การติดตามและประเมินคุณภาพบัณฑิต และ (3) การให้การรับรองมาตรฐานของระบบ วิธีการ เครื่องมือวัดของหน่วยงานการประเมินผลและทดสอบทางการศึกษา

2) รูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานถูกต้อง รวดเร็ว และใช้ต้นทุนต่อหน่วยหรือทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รูปแบบที่สทศ.ใช้ในการดำเนินงานมีหลายลักษณะได้แก่ รูปแบบการสร้างข้อสอบ รูปแบบการประชาสัมพันธ์และการรับสมัคร รูปแบบการดำเนินการสอบที่ใช้เครือข่าย รูปแบบการจ้างบุคคลภายนอก และรูปแบบการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3) ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า กลุ่มผู้รับบริการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์สอบ ห้องถิ่นจังหวัด และสถานศึกษามีความพึงพอใจในการจัดสอบ O-NET ในภาพรวมระดับมาก สำหรับนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสอบ O-NET ในภาพรวมระดับปานกลาง

3. ด้านการพัฒนาองค์กร

1) นวัตกรรมหรือความคิดริเริ่มในการจัดวางระบบที่สนับสนุนการพัฒนาของ สทศ. พบว่า สทศ.มีนวัตกรรมหรือความคิดริเริ่มในการจัดวางระบบที่สนับสนุนการพัฒนางานครอบคลุมทุกภารกิจหลัก โดยมีนวัตกรรมหลักหรือความคิดริเริ่มที่สนับสนุนการพัฒนางานของ สทศ.โดยภาพรวม ดังนี้คือ (1) ระบบการจัดสอบและเครือข่ายการจัดสอบ (2) ระบบการจ้างบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก และ (3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) ด้านการวางระบบเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองภารกิจของ สทศ.ให้บรรลุเป้าหมาย พบว่า สทศ. มีการวางระบบเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองภารกิจตามอำนาจหน้าที่หลักของ สทศ. ให้บรรลุเป้าหมายได้โดยการวางระบบเครือข่ายที่สำคัญ 2 อย่างคือ (1) เครือข่ายเกี่ยวกับการจัดสอบ ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายศูนย์สอบ สนามสอบ กระจายอยู่ทั่ว

ประเทศ และเครือข่ายกรรมการโดยมีคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ และคณะกรรมการระดับสนามสอบ และ (2) เครือข่ายเกี่ยวกับการทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ

3) ด้านการจ้างบุคคลภายนอก พัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจหลักของ สทศ. พบว่า สทศ. มีการจ้างบุคคลภายนอก พัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจหลักของ สทศ. ได้อย่างเหมาะสม โดยมีการจ้างบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญตามลักษณะงานนั้นๆ โดยเฉพาะในส่วนของการดำเนินงานตามระบบการดำเนินการทดสอบทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การสร้างข้อสอบ การจัดพิมพ์ข้อสอบ การจัดส่งข้อสอบ การดำเนินการสอบ การส่งข้อสอบกลับ การตรวจข้อสอบ และการรายงานผลการสอบ นอกจากนี้ยังมีการจ้างหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีด้านการจัดสอบ และเช่าบริการศูนย์ข้อมูล ซึ่งทำให้การบริหารการจัดสอบและการประกาศผลสอบประสบผลสำเร็จ

4) ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนยอมรับ พบว่า สทศ. มีการสร้างความน่าเชื่อถือในทางวิชาการและผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ทำให้สาธารณชนยอมรับและเกิดภาพลักษณ์ที่ดี รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับภารกิจของ สทศ. นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกำหนดการและขั้นตอนในการดำเนินการสอบ O-NET ตลอดจนมีการรายงานผลการทดสอบและคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบในทุกระดับเพื่อ การนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ โดย สทศ. ได้ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ NIETS NEWS แผ่นพับ รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชนอื่นๆ เพื่อให้โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่และหน่วยงานอื่น ได้รับทราบข่าวสารข้อมูล และจากการสำรวจความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้องในระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ท้องถิ่นจังหวัด ศูนย์สอบ และนิสิตนักศึกษา พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจในระดับมากเกี่ยวกับความทั่วถึงของการประชาสัมพันธ์ของ สทศ. ความหลากหลายของช่องทางที่สามารถติดต่อกับ สทศ. และความเชื่อมั่นในคะแนนผลการสอบที่สะท้อนความสามารถของนักเรียน

5) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และปรับปรุงพัฒนางานของ สทศ. ให้ดีขึ้น พบว่า สทศ. มีการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนางานของ สทศ. โดยอาศัยความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหาร และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ แก้ปัญหาและสนับสนุนการดำเนินงานของ สทศ. จนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสมัครสอบ การจัดสอบ การตรวจข้อสอบ และการประกาศผลสอบ รวมทั้งการประสานงานกับศูนย์สอบและการพัฒนางานตามพันธกิจหลักได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

6) ด้านการดำเนินงานตามมาตรา 20 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 ของคณะกรรมการบริหาร สทศ. พบว่าคณะกรรมการบริหาร สทศ. ได้ดำเนินงาน ได้เกือบครบถ้วน ยกเว้นมาตรา 20(3) ที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งเป็นเรื่อง "ให้การรับรองการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาของหน่วยงานอื่นที่จัดการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สถาบันกำหนด"

4. ด้านการบริหารงาน

1) การบริหารการเงินและงบประมาณ สรุปได้ว่า การบริหารการเงินของ สทศ. มีความคุ้มค่า และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบบริหารความเสี่ยง สามารถดำเนินการเป็นไปตามความเป็นสากลของระบบบัญชีตามหลักสากล

2) การบริหารงานบุคคล สทศ. มีโครงสร้างระบบและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและแน่นอน มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรกับงานที่ปฏิบัติ

3) การบริหารงานพัสดุ สทศ. สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบ/ข้อบังคับของสทศ.ทุกประการ มีการดำเนินการควบคุมพัสดุ ตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับฯ คือ การทำบัญชีรายการรับพัสดุ การเก็บรักษาพัสดุ การทำบัญชีจ่ายพัสดุ การตรวจสอบพัสดุประจำปี มีการใช้งานอย่างคุ้มค่าและการบำรุงรักษา รวมทั้งการตรวจสอบและหรือปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย

4) การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สทศ. มีการวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับภารกิจของ สทศ. ด้านการจ้างหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเหมาะสม เป็นไปตามระเบียบ / ข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุ และเหมาะสมในด้านการใช้งาน กล่าวคือ สามารถทำงานได้ตามที่ต้องการและทำให้งานทันการใช้ตามแผนงาน รวมทั้งการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีระบบควบคุมความเสี่ยง สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

5) การจัดโครงสร้างและระบบบริหารของ สทศ. โครงสร้างและระบบการบริหารของ สทศ. เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ในปี 2551 สทศ. แบ่งส่วนงานออกเป็น 5 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มงานอำนวยการ (2) กลุ่มงานผลิตและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษา (3) กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบและวิชาการด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา (4) กลุ่มงานบริหารจัดการและบริการการทดสอบ และ (5) กลุ่มงานสารสนเทศและเทคโนโลยีการทดสอบและการประเมินผลทางการศึกษา สำหรับระดับขององค์การอาจจัดได้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับการกำกับดูแล ระดับการควบคุมดูแล ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ สทศ. เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง คณะกรรมการบริหารมีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการควบคุม ดูแล ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและ

วิสัยทัศน์ ระดับปฏิบัติการมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน การกำกับดูแลมีเป็นระยะๆ โดยรัฐมนตรี
เจ้าสังกัด การบริหารของ สทศ. มีความเป็นธรรมาภิบาลสูง

จุดเด่น

- 1) สทศ. เป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ กล่าวคือ สทศ.มีบุคลากร
ทั้งหมด 34 คน แต่ สทศ.ก็สามารถดำเนินการตามภารกิจได้ครบถ้วน ให้บริการการสอบ O-NET ได้
ทั่วถึง และ สทศ. ยังเป็นองค์กรแนวราบ (flat organization) ไม่มีระดับชั้นมาก โดยที่มีผู้อำนวยการ
เป็นหมุดเชื่อม (linking pin) ระหว่างระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ
จึงมีความคล่องตัว ลักษณะดังกล่าวจึงเอื้ออำนวยให้องค์กรสามารถดำเนินการตามภารกิจได้อย่างมี
คุณภาพและประสิทธิภาพ
- 2) มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ วิสัยทัศน์ของ สทศ. คือ เป็นองค์กรมหาชนที่มุ่ง
ยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยการทดสอบและการประเมินผลการศึกษา ซึ่งวิสัยทัศน์นี้
ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ คือ (1) การยกระดับคุณภาพการศึกษา และ (2) การทดสอบและการ
ประเมินผลทางการศึกษา ด้วยวิสัยทัศน์นี้ สทศ.จึงประสบความสำเร็จในการพัฒนาการทดสอบอย่าง
เป็นระบบได้ในระยะเวลาอันสั้น
- 3) มีโครงสร้างและภาวะผู้นำในระดับควบคุมดูแล นอกจากคณะกรรมการบริหารสถาบัน
แล้ว ในระดับควบคุมดูแลยังมีอนุกรรมการคณะต่างๆ ได้แก่ คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคล
คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบัน คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน
สวัสดิการเพื่อผู้ปฏิบัติงาน และคณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
คณะอนุกรรมการเหล่านี้ เป็นคณะอนุกรรมการประจำ (standing subcommittee) ก็ย่อมมีบทบาท
หน้าที่ประจำตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ทำให้การตัดสินใจไม่กระจุกอยู่ที่คณะกรรมการบริหาร แต่
กระจายตามคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ
- 4) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ รับผิดชอบและทุ่มเท ผู้บริหารของสถาบันมีความเป็น
ผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ รับผิดชอบ เอาใจใส่และทุ่มเท อีกทั้งไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นผู้ที่
มีความรู้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผลการศึกษา คุณลักษณะดังกล่าว
เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกองค์กร และเป็นปัจจัยสำคัญในการนำ สทศ.ไปสู่ความสำเร็จ
- 5) บุคลากรมีความร่วมมือ เชื้อมั่นและพลังในการขับเคลื่อนองค์กร กล่าวคือบุคลากรของ
สทศ. เป็นบุคลากรใหม่ ส่วนใหญ่มีอายุงานไม่เกิน 2 ปี เมื่อมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ และในองค์กรที่
ตั้งขึ้นใหม่ที่มีขนาดเล็กก็มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมมือกันสร้างองค์กรใหม่ให้เจริญก้าวหน้า มีความ
ทุ่มเทและเสียสละในการปฏิบัติงาน มีความร่วมมือและร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพึงพอใจเป็น

อย่างมาก ความพึงพอใจและความมีไฟแรงในการร่วมมือกันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กรเกิดการพัฒนาและการธำรงรักษาต่อไป

6) มีแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับภารกิจและวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ของ สทศ.มี 11 แผนงาน แผนงานทั้ง 11 แผนงานสอดคล้องและสนองต่อการขับเคลื่อนภารกิจทั้ง 7 ประการ ตามมาตรา 8 แห่ง พรฎ.จัดตั้งสถาบัน ความสำเร็จของแผนกลยุทธ์จึงเป็นความสำเร็จของภารกิจ

7) ระบบการทดสอบมีคุณภาพและประสิทธิภาพ กล่าวคือ (1) การใช้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาเป็นผู้ออกข้อสอบ ทำให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ (2) การจัดสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีข้อสอบรั่ว การตรวจข้อสอบมีความรวดเร็วและยุติธรรม ได้รับความเชื่อถือจากนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนและสังคมโดยทั่วไป และ (3) การประกาศผลสอบเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้เข้าสอบสามารถตรวจผลการสอบได้ทางคอมพิวเตอร์ และฐานข้อมูลต่างๆ และสามารถขอตรวจสอบผลการสอบได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

8) มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย สทศ. มีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ มีการวางระบบคอมพิวเตอร์ 5 ระบบ ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลผู้เข้าสอบ ระบบการจัดสอบ ระบบรายงานผลสอบ ระบบบริหาร ID ผู้ใช้ระบบและรักษาความปลอดภัย และระบบคลังข้อสอบ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อตรวจกระดาษคำตอบทั้งปรนัยและอัตนัยด้วยเครื่อง OMR การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการทดสอบ โดยมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาระบบคลังข้อสอบ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบของข้อสอบอัตนัยตรวจด้วยเครื่อง OMR การวางระบบและออกระเบียบการสอบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆในการจัดสอบ เป็นต้น ทำให้สามารถดำเนินการจัดสอบ ประมวลผลและรายงานผลสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9) มีเครือข่ายความร่วมมือที่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง สทศ.มีการวางระบบเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองภารกิจตามอำนาจหน้าที่หลักของ สทศ.ให้บรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี โดยการวางระบบเครือข่ายที่สำคัญ 2 อย่างคือ 1) เครือข่ายเกี่ยวกับการจัดสอบ ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายศูนย์สอบ สนามสอบ กระจายอยู่ทั่วประเทศ และเครือข่ายกรรมการ โดยมีคณะกรรมการระดับศูนย์สอบและคณะกรรมการระดับสนามสอบ นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาคู่มือการจัดสอบ คู่มือการคุมสอบและ VCD คุมสอบ แจกให้กับศูนย์สอบและสนามสอบ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ตรงกันและมีมาตรฐานในการจัดสอบที่เหมือนกันทั่วประเทศ และ 2) เครือข่ายเกี่ยวกับการทำความร่วมมือ กับหน่วยงานภายในประเทศ

10) มีระบบการจ้างบุคคลภายนอกอย่างกว้างขวาง สทศ.มีแนวคิดในการบริหารจัดการที่ดีภายใต้องค์กรขนาดเล็กแต่สามารถดำเนินงานตามพันธกิจหลักได้ประสบความสำเร็จ โดยใช้ระบบการจ้างบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญตามลักษณะงานนั้นๆในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้อง

กับพันธกิจหลักของ สทศ. ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในส่วนของการดำเนินงานตามระบบการดำเนินการทดสอบทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การสร้างข้อสอบ การจัดพิมพ์ข้อสอบ การจัดส่งข้อสอบ การดำเนินการสอบ การส่งข้อสอบกลับ การตรวจข้อสอบ และการรายงานผลการสอบ นอกจากนี้ยังมีการจ้างหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีด้านการจัดสอบ และเช่าบริการศูนย์ข้อมูล ซึ่งทำให้การบริหารการจัดสอบและการประกาศผลสอบประสบผลสำเร็จ

11) มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน สทศ. มีการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนางานของ สทศ. โดยอาศัยความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ประกอบกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้แก้ปัญหาและสนับสนุนการดำเนินงานของ สทศ. จนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสมัครสอบ การจัดสอบ การตรวจข้อสอบ และการประกาศผลสอบ รวมทั้งการประสานงานกับศูนย์สอบ ตลอดจนการพัฒนางานตามพันธกิจหลักได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

12) มีการบริหารแบบธรรมาภิบาล ระบบการบริหารงานของ สทศ. เป็นไปตามหลักของการบริหารแบบธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีรัฐมนตรีต้นสังกัดเป็นผู้กำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

13) เป็นชุมชนผู้เชี่ยวชาญ สทศ. ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวนมากในการพัฒนาระบบ วิธีการและเครื่องมือในการทดสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนของการสร้างข้อสอบ สทศ. ดำเนินการตั้งคณะกรรมการ 3 ชุด ชุดที่ 1 เป็นคณะกรรมการผู้ผลิตข้อสอบ ชุดที่ 2 เป็นคณะกรรมการพัฒนาข้อสอบ ชุดที่ 3 เป็นคณะกรรมการกลั่นกรองข้อสอบ คณะกรรมการเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น สทศ. จึงเป็นแหล่งชุมชนของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผล อันเป็นผลทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในคุณภาพของข้อสอบและระบบการทดสอบ

14) มีการกำกับดูแลที่ดีโดยรัฐมนตรีต้นสังกัด นอกเหนือจากการควบคุม ดูแล โดยคณะกรรมการบริหารของสถาบันแล้ว ยังมีรัฐมนตรีต้นสังกัดเป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐมนตรีต้นสังกัดก็ได้ให้ความสนใจและให้นโยบายเพื่อพัฒนา สทศ. เป็นระยะๆ ตามความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การกำกับดูแลที่ต่อเนื่องโดยผ่านนโยบายจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ปัญหาอุปสรรค

ก. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจ

- 1) ภารกิจที่ยังไม่ได้ดำเนินการ คือ การเทียบโอนผลการเรียน การติดตามและประเมินผลคุณภาพบัณฑิต และการให้การรับรองมาตรฐานของหน่วยงานการประเมินและทดสอบทางการศึกษา
- 2) การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล และการทดสอบยังไม่ครอบคลุม ครบตามมาตรฐานและทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 3) ขอบเขตของภารกิจค่อนข้างกว้าง
- 4) การดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ยังทำได้ไม่ครบถ้วน
- 5) การนำผล O-NET ไปใช้ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและท้องถิ่นจังหวัด
- 6) การนำผลการสอบ O-NET ไปใช้ในระดับสถานศึกษา
- 7) ขาดความร่วมมือระหว่าง สทศ. และหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้
- 8) สังคมยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอบ O-NET
- 9) การประชาสัมพันธ์เน้นข้อเท็จจริงมากกว่าสารสนเทศที่ผ่านการศึกษาวិเคราะห์วิจัย
- 10) ยังไม่มีแผนดำเนินงานเพื่อตอบสนองนโยบายที่กำหนดให้มีการวัดผลระดับชาติในชั้นปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น

ข. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงาน

- 1) สทศ. ยังไม่มีระบบคอมพิวเตอร์ online สำหรับการพัสดุ
- 2) การบริหารบุคคล โดยบุคลากรของ สทศ. มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การเพิ่มอัตรากำลังเพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินการภารกิจจึงมีความจำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนและการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผน
- 3) สทศ. มีการจ้างบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรประจำจึงมีน้อย สทศ. จึงมีความเสี่ยงในการสูญเสียบุคลากรประจำที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ อีกทั้งภารกิจของ สทศ. ก็ขยายมากขึ้นเพราะกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าสอบเพิ่มมากขึ้น ระบบสารสนเทศที่รองรับจึงต้องมีการขยายงาน สทศ. จำเป็นที่จะต้องป้องกันความเสี่ยงทางด้านนี้
- 4) สทศ. ขาดกลุ่มคนหรือกลุ่มงานที่รับผิดชอบในภารกิจตามมาตรา 8(7) คือ การเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ งานความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต สทศ. อาจต้องมีบุคลากรด้านนี้โดยเฉพาะ เช่น ผู้ประสานงานภายในหรือนักวิเทศสัมพันธ์ เป็นต้น

5) เนื่องจากผู้บริหารปัจจุบันจะครบวาระการบริหารงานในปี 2553 จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่คณะกรรมการบริหารสถาบันจะต้องมีแผนสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็นผู้นำขององค์กร ซึ่ง ก.พ.ร. ได้เสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ผู้บริหารคนใหม่จะต้องสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พลังขับเคลื่อนอย่างสูงส่งที่มีมาอาจหยุดชะงักหากได้ผู้นำที่ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงาน

1) ดำรงรักษาจุดเด่นและความเข้มแข็งขององค์กร

สทศ. มีจุดเด่นหลายข้อดังได้เสนอแล้ว ซึ่งจะต้องรักษาและพัฒนาสืบต่อไปโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ดังได้วิเคราะห์มาแล้ว ความเข้มแข็งของ สทศ. มาจากความเข้มแข็ง 3 ส่วน คือ ส่วนสนับสนุน ส่วนคลังสมอง และส่วนภารกิจหลัก

(1) ส่วนสนับสนุน ควรปรับปรุงระบบพัสดุให้เข้าระบบสารสนเทศ online ส่วนการบริหารบุคคลจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มอัตรากำลังให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การสรรหาบุคลากรระดับหัวหน้างาน การพัฒนาบุคลากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดการความรู้

(2) ส่วนคลังสมอง มีจุดเด่นอยู่ที่การมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สิ่งที่ สทศ. ควรเพิ่มเติม คือ จะต้องเสริมสร้างความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสร้างเสริมทักษะในการบริหารการจ้างบุคคลภายนอก ให้ได้คุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ควรที่จะพัฒนางานวิจัยสถาบันและงานวางแผน ซึ่งจะช่วยให้แผนกลยุทธ์มีสัมฤทธิ์ผลเพิ่มมากขึ้น

(3) ส่วนภารกิจหลัก มีส่วนที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมคือ การจัดให้มีส่วนงานและบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินานาชาติ นอกจากนี้ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายในและภายนอกมีมากขึ้น สทศ. จึงมีความจำเป็นต้องมีส่วนงานหรือบุคลากรทางด้านนี้

2) ยึดมั่นในคุณภาพและมาตรฐาน

การรักษาคุณภาพและมาตรฐานเป็นหัวใจของการพัฒนาภารกิจ สทศ. จึงควรเร่งรัดในการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

(1) พัฒนาเครื่องมือวัดและจัดการทดสอบให้ครบมาตรฐานการศึกษา

(2) พัฒนาเครื่องมือวัดและจัดการทดสอบให้ครบกลุ่มเป้าหมาย

(3) ศึกษา วิจัย และพัฒนาข้อสอบให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

(4) ยืนยันในผลการสอบว่าเป็นดัชนีวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ

3) ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ให้ครบถ้วน

โครงการเหล่านี้ได้แก่ โครงการที่ 8.4 โครงการผลิตข้อสอบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงการที่ 8.5 โครงการผลิตข้อสอบวัดความสามารถในการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ และโครงการที่ 17.1 โครงการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์สอบ O-NET โครงการเหล่านี้ ภารกิจของสถาบันดำเนินการตามโครงการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

4) พิจารณาบทบาทภารกิจและเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบัน

เนื่องจากขอบเขตของภารกิจมีกว้างขวาง อาจจะเกินขอบเขตของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกา สทศ.ควรพิจารณาดำเนินการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกา ดังนี้

(1) มาตรา 8(1) คงไว้

(2) มาตรา 8(2) แก้ไขเป็น

ดำเนินการเกี่ยวกับการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทดสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกสังกัด

(3) เดิมหลังเพื่อ “ให้หน่วยงานอื่น” นำผลไปใช้...(ตามความเดิม)

(4) มาตรา 8(4) คงไว้

(5) มาตรา 8(5) คงไว้

(6) มาตรา 8(6) แก้ไขเป็น

พัฒนาและส่งเสริมวิชาการด้านการทดสอบและการประเมินทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากร

6.1 ด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา และ

6.2 ด้านการติดตามและประเมินผลคุณภาพบัณฑิต

(ตัดการให้การรับรองออกจากการกิจ)

(7) มาตรา 8(7) คงไว้

5) การประชาสัมพันธ์

(1) สทศ. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่เน้นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ผ่านการศึกษา สังเคราะห์วิจัยเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

(2) สทศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาต่างๆ ควรให้ความสำคัญต่อการสอบ O-NET และช่วยกันให้คำแนะนำต่อผู้เรียน ผู้ปกครองและสาธารณชนทั่วไปให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทดสอบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ใช่เพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

6) พัฒนา สทศ. ให้เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในประชาคมอาเซียน

สทศ. ควรมีบทบาทในการริเริ่มและพัฒนาความเป็นศูนย์กลางความร่วมมือกับนานาชาติ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในประชาคมอาเซียน

7) เร่งรัดการดำเนินการเพื่อให้มีแผนสืบต่อภาวะผู้นำ

ดังได้เสนอมาแล้วว่า ผู้บริหารคนปัจจุบันมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหารงานจนทำให้ สทศ. เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานและเป็นที่เชื่อถือเนื่องจากผู้บริหารคนปัจจุบันจะหมดวาระการดำรงตำแหน่งในเดือนตุลาคม 2553 นี้ สทศ. จะเร่งรัดในการดำเนินการในการสรรหาผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถมาขับเคลื่อนองค์กรย่อย รอยเชื่อมต่อจุดนี้มีความสำคัญมากถ้าได้ผู้บริหารที่ไม่มีคุณธรรม ความรู้ความสามารถ การบริหาร สทศ. จะอยู่ในภาวะวิกฤติ

ข. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจะมีการประเมินผลการดำเนินงานโดยหน่วยงานภายนอกเป็นประจำทุกปี

สทศ. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันเป็นประจำทุกปี แต่เป็นการประเมินผลแบบภายใน หากมีการประเมินผลโดยสถาบันหรือองค์กรภายนอกที่เป็นกลางและมีความเชี่ยวชาญ ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบัน

2) การวิจัยเกี่ยวกับการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการนำผล O-NET ไปใช้ในภาพกว้าง ในการวิจัยต่อไปควรจะศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการนำไปใช้ในระดับโรงเรียน โดยอาจจะทำวิจัยเชิงสำรวจ ให้ครอบคลุมโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ ว่าได้นำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้อย่างไรบ้าง เช่น การนำไปพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนการสอน การช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ เป็นต้น

การวิจัยเชิงสำรวจอาจจะทำควบคู่ไปกับการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ตามกรณีศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนำไปใช้ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น

ค. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาเพื่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้

1) กระตุ้นให้นำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัตน. และหน่วยงานต้นสังกัดรวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานการศึกษา กทม. และสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ควรร่วมมือกันและจัดให้มีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อกระตุ้นให้นำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อัตน. โดยรัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนความร่วมมือของเครือข่ายนี้

2) สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 โดยจัดให้มีแผนดำเนินการระดับชาติเพื่อนำผลการสอบ O-NET ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลระดับชาติในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (2552-2559) ได้กำหนดนโยบายให้มีการวัดผลระดับชาติในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น นโยบายนี้จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการตามแผนอย่างแท้จริง โดยมีรัฐมนตรีกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดและสนับสนุนอย่างเต็มที่

นอกจากนั้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง ยังเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์และมีคุณธรรม สทศ.ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการทดสอบทั้งสามด้านนี้

3) หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาทุกสังกัดในระดับกระทรวงและกรม ควรดำเนินการเพื่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ ดังนี้

(1) นำไปใช้เพื่อเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น กล่าวคือ ใช้ผลการทดสอบ O-NET ประมาณ 30% และอีก 70% เป็นผลจากการประเมินของสถานศึกษาเอง

(2) นำไปใช้เพื่อเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับสูง คือ จาก ป.6 เข้าศึกษาต่อ ม.1 จาก ม.3 เข้าศึกษาต่อ ม.4 หรือระดับ ปวช.

(3) จัดทรัพยากรเพิ่มเติมแก่สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำในแต่ละกลุ่มสาระวิชา เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อย 3 ปี) ภายหลังจากได้รับการพัฒนาแล้ว หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การยกย่องชมเชย